

УДК 343.134

ГУСАРЕВ Станіслав*

доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділення організації наукової роботи здобувачів вищої освіти відділу організації наукової діяльності Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8568-3362>

Ефективна правотворчість: від теоретичних засад до практичного втілення

Рец. на кн.: Оптимізація правотворчої діяльності: теоретико-правові засади : монографія / за заг. ред. Н. М. Пархоменко. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 512 с.

Правове регулювання в сучасних державах відіграє ключову роль у забезпеченні правопорядку та стабільного розвитку суспільства, оскільки воно слугує основою реалізації механізму охорони та захисту прав і свобод людини, сприяє утвердженню соціальної справедливості та економічному зростанню, а також надає можливість ефективно налагоджувати форми й методи владно-управлінської діяльності в державі, що сприяє підвищенню рівня транспарентності публічного управління, зниженню рівня корупції в органах влади та забезпеченню високого рівня довіри до них з боку громадян.

Монографія «Оптимізація правотворчої діяльності: теоретико-прикладні засади» становить фундаментальну роботу провідних учених України та молодих науковців, які на високому фаховому рівні дослідили широкий спектр теоретичних і практичних проблем сучасної правотворчої діяльності. Серед значущих питань, які ґрунтовно висвітлено на сторінках представленого монографічного дослідження, потрібно насамперед зазначити дослідження проблем взаємозв'язку форми та змісту правотворчої діяльності у світлі реалій сучасного розвитку, ціннісних засад права та правотворчої діяльності в умовах воєнного стану, міжнародних стандартів у сфері правотворчості та формування ефективного законодавства, компромісу й конфлікту як стимуляторів правотворчості, правового моніторингу як засобу оптимізації законодавства,

цифровізації правотворчої діяльності, а також питань ефективності та подолання прогалин правового регулювання як результату правотворчості.

Першу частину монографії присвячено дослідженню концептуальних засад правотворчої діяльності на сучасному етапі. У цьому контексті вагоме теоретичне значення має розділ, присвячений визначенню методологічних засад правотворчості. Адже вивчення проблематики правотворчої діяльності на різних рівнях її пізнання залишається актуальним і потребує використання різноманітного методологічного інструментарію (методологічні підходи, методи, принципи, способи та засоби наукового пізнання). Як стверджують автори монографії, методологічне забезпечення правотворчої діяльності сприятиме формуванню концептуальних засад теорії правотворчої діяльності, що характеризуються предметністю, логічною послідовністю, вираженістю, системністю, верифікованістю знання тощо.

Також у контексті визначення концептуальних засад розвитку сучасної правотворчої діяльності важливе значення має розділ, присвячений моральному виміру правотворчості як чиннику її оптимізації. Слушною в межах цього розділу є авторська позиція, згідно з якою якість та ефективність правотворчості, її оптимізацію посилюють низка чинників, серед яких запропоновано виокремити такі: визначення історично

Історія рецензії:

Отримано: 28.02.2025

Переглянуто: 14.03.2025

Прийнято: 04.04.2025

Рекомендоване посилання:

Гусарев С. Ефективна правотворчість: від теоретичних засад до практичного втілення : рец. на кн.. «Оптимізація правотворчої діяльності: теоретико-правові засади» / за заг. ред. Н. М. Пархоменко. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2025. № 1 (29). С. 116–117.

*Відповідальний автор

© Гусарев С., 2025

виправданих, сталих засадничих суспільних цінностей і моральних основ у змісті правотворчості; врахування суб'єктом правотворчості доктринальних підходів до розуміння права тощо.

У другій частині монографії увагу авторів сфокусовано на інструментальному забезпеченні ефективності правотворчої діяльності. Дослідження правового моніторингу та перспектив цифровізації правотворчості в межах цієї частини монографії є вагомим внеском у забезпечення ефективних правотворчих практик в умовах демократичних трансформацій. Посилену увагу слід зосередити й на розділі, присвяченому правовому моніторингу, в якому проаналізовано можливість використання різноманітних механізмів для контролю за якістю та ефективністю законодавця. В окресленому контексті використання технологій штучного інтелекту та аналізу великих даних є важливим вектором підвищення якості відповідних правотворчих ініціатив. Крім цього важливе практичне значення в межах другої частини представленої монографії має розділ, у якому висвітлено проблематику конфлікту та компромісу як стимуляторів правотворчої діяльності.

Кінцеву частину монографії присвячено практичним питанням розвитку сучасної правотворчості, а також проблемам недійсності та неефективності правових актів як дефектів правотворчості. Обґрунтовано авторське розу-

міння природи інституту недійсності правових актів, який визначено як загальноправовий комплексний інститут системи права, що є сукупністю норм різних галузей. Цей загальноправовий інститут є повноцінним елементом сучасної системи права та відіграє значну роль у зміцненні законності й захисту правопорядку в державі.

Констатуючи наявність високого наукового рівня підготовки представленої монографії, потрібно також зазначити, що на її сторінках недостатньо акцентовано на аналізі взаємодії різних гілок влади в процесі правотворчості, від чого залежить якість законодавства, що пропонуємо авторам врахувати в подальших наукових розвідках.

Водночас, попри окремі незначні недоліки представленого до рецензування фундаментального наукового дослідження, монографія «Оптимізація правотворчої діяльності: теоретико-прикладні засади» характеризується значним ступенем наукової новизни, становить суттєвий внесок у вітчизняну юридичну науку, а також є вагомим інтелектуальним доробком у розвиток вітчизняної юридичної діяльності. Книга має оригінальний, новаторський характер та, безсумнівно, становитиме непересічний інтерес як для науковців у сфері соціогуманітарної науки, так і представників юридичного практичного загалу.

HUSARIEV Stanislav

Doctor of Law, Professor, Leading Researcher, Department of Organization of Scientific Work of Higher Education Applicants, Department of Organization of Scientific Activity of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8568-3362>

Effective Lawmaking: from Theoretical Principles to Practical Implementation

Review of the book: Optimization of lawmaking activity: theoretical and legal principles: a monograph / edited by N. Parkhomenko. Kyiv: Yurinkom Inter, 2025. 512 p.